

Motion till riksdagen 2007/08:T301

av **Kjell Eldensjö (kd)**

Hälsokontroll för äldre bilförare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa obligatoriska hälsokontroller för äldre körkortsinnehavare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läkares anmälningsplikt av personer som fått diagnoser som gör dem olämpliga som bilförare.

Motivering

I takt med att andelen äldre i samhället ökar, ökar också antalet äldre körkortsinnehavare. Att bli äldre innebär inte automatiskt att man blir en sämre bilförare, men däremot ökar risken för vissa sjukdomar som försämrar förmågan som bilförare och trafikant.

Numera är trafikintensiteten på våra vägar och gator ofta oerhört hög. För att klara av uppkomna trafiksituationer och olycksrisker på ett tillfredsställande sätt krävs – förutom god syn och ett gott hälsotillstånd – även tanke- och reaktionssnabbhet.

I en analys av äldre skriver Vägverket: ”Det naturliga åldrandet innebär bl.a. att rörligheten minskar och att syn, hörsel och reaktionsförmågan försämras ... Statistik och undersökningar visar att de flesta äldre kör säkert. Fysiska svagheter kompenseras genom anpassad hastighet och tryggare marginaler. Äldre undviker ofta mörker, halka och rusningstrafik. Olyckor sker i komplexa trafiksituationer där det ställs höga krav på snabba, korrekta beslut (t.ex. korsningar och vänstersväng) och äldres trafiksäkerhetsproblem är i stor utsträckning knutet till sjukdomar, t ex demens.”

Sett till hela trafiksituationen ”löper äldre betydligt större risk att dödas eller få allvarliga skador vid en trafikolycka samtidigt som rehabiliteringen blir mer tidskrävande”, enligt Vägverket.

Fel! Okänt namn på

Nollvisionen kräver att extra omsorg riktas emot de grupper som är särskilt utsatta i trafiken. Vid åldrande följer naturligt att de biologiska funktionerna, eller vissa av dem, mer eller mindre avtrubbas. Denna process är individuell och startar tidigt för en del och vid senare tidpunkt för andra. Ingen kan på förhand bedöma statusen i dessa avseenden för en enskild person. Det är därför högst angeläget att kontinuerligt testa äldre bilförare så att de inte utgör en olycksrisk för sig själva och andra.

Idag har läkare en lagstadgad plikt enligt 10 kap. 2 § körkortslagen, att anmäla till länsstyrelsen om han eller hon ”vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren av medicinska skäl är uppenbart olämplig att ha körkort”. Detta förutsätter dock att alla äldre körkortsinnehavare automatiskt kommer i kontakt med sjukvården, och att en nedsatt förmåga då också upptäcks.

För att öka möjligheterna att upptäcka brister i förmågan hos äldre körkortsinnehavare, bör en hälsokontroll införas för personer som uppnått viss ålder, exempelvis 75 år. Kontrollen bör sedan återkomma med jämna mellanrum. Trots att denna fråga har behandlats tidigare av trafikutskottet, har problematiken inte fått en tillfredsställande lösning. Regeringen bör därför utreda införandet av obligatoriska hälsokontroller för äldre som vill inneha körkort för bil eller motorcykel.

Nyligen framlades en undersökning som visade att ca 80 000 körkortsinnehavare varje år får diagnoser som gör dem olämpliga som bilförare, men att läkare bara i undantagsfall gör anmälan till länsstyrelsen (SVT text-tv 28/9 2007).

År 2006 gjordes endast drygt 2 000 anmälningar, trots att körkortslagen gör läkarna skyldiga att meddela länsstyrelsen. Detta kan ha flera orsaker, men en kan vara att många läkare anser det svårt att bedöma äldres körpläpplighet. Det kan därför behövas utredningsenheter på sjukhusen, om det underlättar för läkarna att fullfölja sin lagstadgade anmälningsplikt.

Stockholm den 28 september 2007

Kjell Eldensjö (kd)